

274. A szívsebzés imája Keresztes Szent Jánosnál, VIII.
Milyen lehet az az atyai kéz, amely ilyen gyengéden megérinti a lelket a szívsebzéskor?
„Ó nyájas kéz, gyöngéd megilletés”
(Az élő szeretetláng: *A lélek dala*, 2. versszak 3. sor)

Imádkozzuk a 105. számú éneket:

*Szentháromságnak életem, halálom,
S testemmel együtt lelkemet ajánlom.
Tégedet imádlak, mindörökkön áldlak:
Oszthatatlan Istenség, Háromságban egy Fölség!*

A lélek dala, 2. versszak 3. sora így hangzik:

Ó nyájas kéz, gyöngéd megilletés.

„Ez **a kéz** – mondja Keresztes Szent János – nem egyéb, mint maga a **jóságos, a mindenható Atyaisten**. Tudnunk kell erről a *kéz*-ről, hogy milyen hatalmas és gazdag. Amilyen hatalmas és gazdag, éppoly **bőkezű és adakozó**; s éppen ezért, ha egyszer kinyílik, hogy **kegyelmet osztogasson**, gazdag és hatalmas ajándékokkal fogja a lelket elhalmozni. Ezért nevezzük Őt ebben a versben *nyájas kéz*-nek. Ez azt akarja kifejezni: „Ó szentséges kéz, milyen nyájas vagy az én lelkem iránt, milyen nyájasan helyezkedsz reá, pedig ha súlyodat akarnád éreztetni, összetörnék alattad a világ. Te nyájas atyai kéz – tudjuk, hogy kemény és szigorú is tudsz lenni, például Jóbbal szemben (vö. Jób 19, 21), és ugyanakkor irántam, Istenem, kedves, édes és nyájas érintéssel vagy, amikor lelkemet megsebez. Mert hiszen **Te veszed el az életet, Te adod meg azt, és nincs, aki elkerülhetné a kezedet!** De azért Te, ó isteni Élet, sohasem ölsz, hacsak nem azért, hogy életet adj; és sohasem sebez másért, minthogy **gyógyíts**. Ha **büntetsz**, akkor **gyengéden** érintesz, és ez elég volna ahhoz, hogy véget vessen a világnak a Te érintésed. Ellenben most azt tapasztalom, hogy simogatsz, igen melegen nyúlsz a lélekhez. *A Te kedvességednek, édességeidnek se szeri se száma. Megsebeztél, hogy meggyógyíts*, ahogyan Mózes 5. könyvében olvassuk (vö. MTörv 32, 39). Ó isteni *kéz*, **megölted bennem azt, ami halottá tett engem, és a benned való életemtől fosztott meg**, attól, amely életet most élek. Tetted pedig ezt nagylelkűen, bőkezűen osztott kegyelmeiddel, amelyeket nekem juttattál abban az érintésben, midőn megillettél engem *a Te dicsőségednek Fényével, és Valódnak képmásával* (Zsid 1, 3), vagyis a Te Egyszülött Fiaddal, lévén Ő a Te Bölcsességed. Ez a Te Egyszülött Fiad, ó irgalmas keze az Atyának, ez a gyöngéd megilletés, amellyel engem megérintettél, és megsebeztél a Te égetésed erejével.”

I. Amikor *A lélek dala* c. vers 2. versszakában:

*„Ó édes égetés,
ó kedves, drága seb,
ó nyájas kéz,
gyöngéd megilletés,
amelyben az örök élet íze van”*

A lélek így magasztalta az Atyát: *Ó nyájas kéz*, akkor a 4. verssorban így folytatta: *Gyöngéd megilletés*, s ez a megszólítás már a Fiúhoz irányul. A *megilletés*, azaz a megérintés ugyanis a Fiúistenre alkalmazandó isteni cselekvés!

1. Keresztes Szent János a lélek magasztaló imáját így magyarázza tovább: „Te pedig, ó gyöngéd *Megilletés*, Isten Fia, örök Ige, Aki isteni Lényednek finomsága folytán oly bensőleg átjáród lelkem lényegét, és oly gyöngéden érinted azt, gyönyörűséges isteni módon mérted azt Önmagadba, és oly édességek közepette, amilyenekről nem is hallottak soha. Ó kimondhatatlan *gyöngéd illette*, megérintése az Igének! Gyöngéd megérintés vagy énrám nézve, annál inkább, mert hiszen Te voltál az, aki miután felforgattad a hegyeket, és összetörted a sziklákat Hóreb hegyén hatalmadnak árnyékával és erejével, mely előtted haladt, a leggyöngédebben és mégis a legerősebben éreztetted magadat Illés prófétával *a szellő lágy fuvallatában*” (vö. 1 Kir 19, 11-13).

2. A *gyöngéd megilletés* mellett tehát a Fiút így is meg lehet szólítani: *Gyöngéd Fuvallat!*

„Ó gyöngéd fuvallat! Tekintve, hogy enyhe, finom szellő vagy, mondd meg nekem, miképpen tudsz Te, Isten Fia, örök Ige, Aki olyan félelmetes és hatalmas vagy, ugyanakkor oly finoman és gyöngéden érinteni? Ó végtelenül boldog az a lélek, akit Te, Aki olyan félelmetes és hatalmas Isten vagy, ilyen gyöngéden és szelíden illetsz! *A világ* mit sem tud a Te szelíd fuvallatodról, és nem fog megérezni Téged, mivel *nem képes Téged befogadni, sem látni!* (Jn 14, 17). Ó Istenem, ó én Életem! **Csakis azok látnak, és érzik meg szelíd illette**sedet, **akik elfordulva a világtól** a szelídség alapjára helyezkedtek, mert a szelídség megegyezik a Szelídséggel, vonzza egyik a másikat. Ezért **képesek Téged megérezni és élvezni a szelíd lelkek**. Az ilyeneket azután annál szelídebben illeted, minél jobban kifinomult, kicsiszolódott és megtisztult a lelkük. Minél jobban ki van a lélekből küszöbölve a teremtmény iránti minden rendetlen szeretet, annak minden nyoma és minden érintése, **Te annál jobban elrejtőzve maradsz** belsejében. Az ilyeneket *rejtet el arcodnak* (amely nem más, mint a Fiú) *rejte*kében az emberek nyugtalanítása elől” (vö. Zsolt 30, 21).

3. Isten Fiát a továbbiakban Keresztes Szent János újra *Gyöngéd megilletés*-nek nevezi:

„Ó *gyöngéd megilletés*, kinek amilyen nagy a hatalma és ereje, épp olyan nagy a gyöngésége is, **gyöngéséged erejével hatod meg a lelket**, és választod el minden olyan illettestől, amely a teremtmények részéről éri, Te magadénak jelentet ki Őt, és kizárólag önmagaddal egyesítet! Oly gyöngéd hatást és nyomot hagysz a lélekben, hogy azzal összevetve az összes – akár magas, akár alacsony – dolgok illettesei durváknak és alábbvalóknak tünnek fel számára. Még a látásuk is sérti a szemet. Ha pedig érintenie kell őket, vagy foglalkoznia velük, az fájdalmat és gyötrelmet okoz neki.

Azt is tudni kell, hogy minden dolognak annál tágasabb és annál nagyobb befogadóképessége van, minél finomabb önmagában; s annál széjjeláradóbb és közlékenyebb, minél magasztosabb és gyöngédebb. Márpedig az isteni Ige, vagyis az a *megilletés*, amely érinti a lelket, végtelenül magasztos és gyöngéd. A lélek tehát – azon finomsága és tisztasága miatt, amellyel ezen állapotban bír – olyan, mint egy tágas, nagy befogadóképességű edény. Tehát, »ó *gyöngéd megilletés!*, Te olyan bőségesen és túláradóan ömlesz a lelkembe, amilyen nagy a Te magasztosságod, és amekkora az én lelkem tisztasága!«

Megjegyzendő az is – folytatja Keresztes Szent János: –, hogy **minél magasztosabb és gyöngédebb ez az illette**s, **annál nagyobb gyönyörűséget és boldogságot önt abba, akit érint**. Ha tehát ez utóbbi csekélyebb fokú, ez annak a jele, hogy maga az illette s csekélyebb fokú és jelentőségű volt. Ennek az isteni *megilletésnek* természetesen nincs semmiféle nagysága vagy kiterjedése, mert az isteni Ige, Aki ezt eszközli, távol van minden módtól és hogyantól; mentes minden alaktól, külsőtől és járulékoktól, amelyek körül szokták venni és határolni az ember lelkét. Így ez az *Istentől jövő illette*s vagy megérintés nem is fejezhető ki szóban. »Ó, isteni Igének kimondhatatlanul *gyöngéd illette*se, amelyet a lélekben nem csekélyebb ok hoz létre, mint a Te végtelen egyszerű lényeged és legbensőbb léted, **érintésed** nemcsak **végtelenül gyöngéd, de ugyanakkor szeretetteljesen magasztos is!**«” (Az élő szeretetláng, 471-474. oldal).

II. Isten keze érintésével lesz az ember teste élővé Ádám óta

1. Keresztes Szent János *A lélek dala*, 2. versszak 2. sorát magyarázva (lásd 273. sz. imaóra) már beszélt arról, hogy van egy olyan alacsonyabb fokozat, amikor Isten a szív sebére egy szeráf-angyal közvetítő szolgálatával üti, nyíllal vagy dárdával átdöfve a szívet: A lélekben fellobog a szeretet lángja, és kimondhatatlan gyönyörűséggel éli meg ezt a sebést, édes elragadtatásba esik.

2. De ugyanott azt is mondta, hogy **a szívsebzésnek van egy ennél még magasabb módja is**. A legmagasabb fok, amelyre az ember ebben az imaállapotban feljuthat az az, amikor Isten **közvetlenül** érinti a lelket minden értelmi vagy érzelmi kép kizárásával.

Amit *a nyájas kéz gyöngéd érintéséről* itt a 2. versszak 3. sorában tanít, az nem egy szemmel is meglátható szeráf-angyal tevékenysége nyomán jön létre, hanem magának **az Atyának a tevékenysége által, Aki a Fiúban megérinti a lelket, és pedig gyöngéden, a Szentlélektől, a végtelen Szeretettől teljesen**.

Itt fel kell tehát figyelni arra, hogy **a szívsebzés ajándékát maga a teljes Szentháromság műveli**. Micsoda kitüntetés, amikor a **Teremtő** nemcsak valamely szolgáját, akár a legrangosabb angyalt, a kerubot küldi, hanem saját **maga jön el**, hogy isteni érintésével megillessen **az ember lelkét, hogy lánggra gyújtsa szeretetével**, amellyel betöltötte!

3. Szemünk elé idézhetjük **Michelangelo** gyönyörű festményét a **Sixtusi kápolnában** az ember teremtéséről. Isten már megalkotta Ádám testét, és készül a lelket beléje lehelni. Kinyújtja kezét, és amikor *megérinti* az embert, akkor lesz a test élővé. Isten nemcsak Ádámot teremti így (vö. Ter 1, 26), hanem mindnyájunk lelkét is így alkotja meg fogantatásunkkor. Ezért az Egyház mindig védelmezi a megfogant emberi életet annak kezdetétől fogva egészen természetes végéig. Isten minden egyes embernek külön-külön alkotja meg a lelkét. Ez a létbe szólító érintés pedig – amelyről a szívsebzés imájánál beszélünk – a kegyelmi rendben **a kegyelemmel betöltöttség érintése**. Hiszen a keresztségkor megkaptuk a megszentelő kegyelmet, de annak szüntelenül növekednie kell bennünk! Nyilván, hogy az ember a maga tevékenységével – érdemszerző cselekedetekkel, imával, önmegtágadásokkal, áldozatok vállalásával, szentségekhez való járulással – **tehet és tennie is kell azért, hogy növekedjék benne a megszentelő kegyelem**, de az csak olyan, mint egy kis lépés Isten útján. Amit Isten tesz, az olyan, mint *ezer lépés az Istennek* az ember felé vezető útján (vö. Jak 4, 8). Amikor a szívsebzés imájában a *nyájas atyai kéz* megérinti a megszentelő kegyelemben már meglehetősen gyarapodott ember lelkét, akkor az a lélek még jobban megkapja Istennek ezt az önmagát ajándékozó szeretetét. **Az a nyájas, vagyis jóságos atyai kéz ezen az imafokon már nem azért érinti meg az ember lelkét, hogy megpróbáltatásokban részesítse**. Ezeket Isten kegyelméből az ember a sötét éjszakában, vagyis a test és a lélek **megtisztulásában már túlhaladta**.

Amikor Isten itt megérinti az ember lelkét, akkor ez ahhoz hasonló, ahogyan az édesanya vagy az édesapa gyöngéden megcirógatja kicsiny gyermeke arcát. Az érintéstől a kicsi szeme felragyog, arca mosolyra bontakozik ki, mint a kinyílt rózsza, kicsiny léte megérzi a nagy felnőtt, az apa és az anya szeretetét. Amikor a gyermek ráfigyel a cirógató kézre, akkor annak a gyöngédségét még a továbbiakban is igényli. Az imádkozó lélek is, ha megtapasztalja Istennek ezt a szelíd érintését, amellyel megilleti, mintegy nyílást ütve, sebet ejtve rajta, akkor **szeretne ebből a szeretetből még kapni**: „Cirógasd, Uram, a lelkemet még jobban!” Ebben a gyönyörűséges imamódban már hosszan el lehet időzni! Az imádkozó ember is azt szeretné, hogy minél tovább tartson ez az imakegyelem.

Amikor az édesanya a kicsiny gyermek szájába egy finom falatot tesz, akkor a gyermek kitérte a száját, jelezve hogy még kér. A lélek is, amikor megérzi Isten irgalmas kezét, azt szeretné, hogy még tovább tapasztalhatta ezt az atyai kegyességet. A szívsebzés imájának ezen szakaszában tehát az a lényeg, hogy minél nagyobbra tárjuk lelkünk nyílását, amelyet az isteni Szeretet ütött rajta, és **igényeljük, hogy minél jobban belénk áradjon az isteni Szeretetnek ez a lángolása**, ez az égetése, ez az illette, ez az érintése!

4. A Szentháromság Személyei mindig együtt cselekszenek, amikor kifelé tevékenykednek. (Belső, isteni életükben mindegyik Személynek megvan a maga sajátos cselekvése: Az Atya a végtelen Lét, Aki azt mondja magáról: „Én vagyok az, Aki öröktől fogva örökké létezem!” A Fiú a befogadás, hiszen öröktől fogva örökké szüli Őt az Atya a létbe. Személyiségének a jellemzője: „Én vagyok az az isteni Személy, Akit az Atya öröktől fogva örökké szült, örökké akart.” A Szentháromság Személyeinek ebben a belső, isteni életben való cselekvésüknek élménye: az egymás kölcsönös szeretése a Szentlélekben. A Szentlélek sajátos cselekvése a Szentháromság belső életében az, amellyel Ő lángol abban a Valóságban: „Én vagyok az az isteni Személy, Akit az Atya és a Fiú öröktől fogva örökké szeret!”) Amikor a Szentháromság azonban kifelé, a teremtmények felé hat, akkor **a három Személy mindig együtt cselekszik**, mint a teremtésben, a megváltásban és a megszentelésben.

a) Itt a szívsebzés imájában is a Szentháromság Személyei együtt cselekszenek: **Az Atya nyájias keze a Fiúban érinti meg gyöngéd Szeretettel, a Szentlélekkel az imádkozó ember lelkét.**

Emberi hasonlattal szólva ez olyan, mint amikor az egyik kezemmel szeretetből megcirógatom a másik kezemet. Valamiképpen én más vagyok a kezemtől, ugyanakkor mégis egy vele. Az Atya kezének ez a *gyöngéd illete*, amellyel az ember lelkét megérinti és megsebz, nem más, mint az örök Ige, a Fiú. *Ő az Atya dicsőségének kisugárzása, és lényegének képmása* (Zsid 1, 3). Az Atya tehát a Fiú által sugározza bele Szeretetét az ember lelkébe a szívsebzés imájában is. Az emberi kéz cirogató érintését a gyermek vagy a jegyes rögtön megérzi. Az isteni szeretet kisugárzását azonban nem testi érzékszerveinkkel, az érzékelhető érintéssel tudjuk felfogni igazán, hanem a lelkünkkel. **Ráérezünk** a másik személyéből felénk irányuló szeretetre, mint amikor – sajnos ilyen is van – az ember megéli a feléje áradó gyűlöletet. Milyen **boldog az, aki megélheti, hogy a másiktól a szeretet árad feléje!** Milyen *gyöngéd* lehetett az *az érintés*, amely mint *a szellő lágy fuvallata megérintette Illés próféta lelkét* Hóreb szent hegyén. Amikor a próféta az angyal által adott égi kenyér erejével **40 napon és 40 éjen át zarándokolt Isten hegyéhez**, hogy ott Istennel találkozhasson, akkor a próféta nem találta meg Istent a hatalmas viharban, sem a földrengés zajában, sem a hatalmas tűzvész mindent elemészítő erejében. De amikor tovább várt, amikor továbbra is csendben maradt, akkor egyszer csak az Isten iránti tiszteletből betakarta fejét a köntöse szegélyével, mert megtapasztalta, hogy Isten milyen édesen nyilvánítja ki magát hűséges prófétájának (1 Kir 19).

Nyilván az Úristen nemcsak egyszer akarja ilyen gyöngéd szeretettel megcirógatni az ember lelkét. Illés is már előtte megtapasztalhatta ezt, és ezért akkor is rögtön tudta, hogy milyen az Úr érkezése. Nyilván az az Úr, Aki már sokszor szólt az Ő prófétájához, máskor is ilyen *gyengéd illetéssel* gyújtotta lángra annak szívét, hogy elmenjen, és Isten nevében beszéljen, nem törődve a makacs és a keménynyakú király, vagy Izabel királyné, avagy a pogányságra hajló nép ellenállásával.

Illés tudta, hogy azért érdemes csendben maradnia, mert **a csendben hallatszik Isten szava**. Megtapasztalta, hogy érdemes türelmes várakozással *csendben vágyakozni az Úr érkezésére* (vö. Siral 3, 26), mert az Úr **szívesen kinyilvánítja magát** az Őt keresőknek. Ahogyan Jézus feltámadása után a Genezáreti-tónál a csodálatos halfogás láttán János apostolnak rádobbant a szíve az Úrra, mondván: *Az Úr az!* (Jn 21, 7), ugyanúgy Illés is megélhette szívének ezt a moccanását: **az Úr az**, Aki most is lelke mélyére hatolt! Ez a szívsebzés tehát nem az érzékszervekkel érezhető szférában történik, mint a fizikai cirógatás, amelyre gyengéden reagál az, aki kapta a cirógatást attól, aki szereti őt, hanem ez az a lelki moccanás – amellyel az imádkozó ember megélheti, hogy Isten szeretetének dárdája beléje hatolt –, a lelki szférában történik. Egészen szellemi módon valósul meg. Itt már nem az érzés által szerzett ismeret dominál, hatalmasabb, hanem az érzékszervek feletti megismerés, a lélek megismerése.

b) **Minél szelídebb az imádkozó ember lelke, annál inkább képes a szeretet szelíd fuvallatát felfogni.**

Minél tisztább az embernek a szíve – vagyis szeretete tengerének felszínét nem zavarja fel a bűn, és nem fodrozza önmagának önző keresése –, **annál jobban tud a lélek szelíd felszínén egyrészt visszatükröződni Isten képmása, másrészt pedig akadálytalanul behatolni**

szeretetével a lélek legmélyére. Amikor az égről a nap fénye behatol a nyugodt tó víztükrén át annak mélyébe, akkor elúzi a tó sötéttségét, és átjárja világosságával. Mint ahogyan dicsőséges a győztes hadvezér bevonulása a legyőzött városba, valamiképpen ilyen fölséges és ragyogó az Isten szeretete fényének a bevonulása az ember lelke mélyére. Ahogy a győztes hadvezér a hadiszemle után kijelenti: „Mostantól fogva ez a város a miénk, legyőztem, meghódítottam!” úgy **Isten** – ez a szentháromságos hatalmas Erő – amikor **dicsőségesen bevonul az ember lelkébe, akkor kijelenti: „Ez a lélek most már az enyém!”** Ez az isteni akarás majd „a lelki frigy imafokozatának” felbonthatatlan köteléke megvalósulásakor érvényesül a maga teljességében. De a lélek, amikor az Istennel való egyesülés útján ugyan még csak a szemlélődő ima kezdeti szakaszában van, Isten ajándékából mégis megélheti már, hogy Isten egyesíti őt önmagával, mint ahogyan a sötét tengervíz a beléje hatoló napfény hatására világossá lesz, és a fénnel egyesül. Minél nyugodtabb a tónak a vize, annál áttetszőbb. **Hogyha az ember lelkét is a bűn vagy a szenvedély vihara felkorbácsolja, akkor a fény nem ér el a mélységekbe. Amikor végre minden lecsendesedett, amikor a lélekben levő hordalékanyag már a mélységekig kitisztult, akkor Isten Szeretetének a tüze egyre jobban behatolhat az ember lelke mélységeibe!**

c) A napsugár egyet-egyed csillan a víz színén, mielőtt a tó mélységeibe alámerülne. A fénynek ez az érintése a víz felszínén nagyon gyengéd, nagyon finom. Nem zavarja fel, hanem még ragyogóbbá teszi, mert a fény érkezésekor a nap sugara fényesen visszacsillámlik. A lélek is, amikor megkapja az isteni szeretetnek ezt a nagyon *gyengéd érintését*, amellyel **az isteni Szeretet napsugara, ragyogása beleömlik az ember lelkébe**, akkor a lélek nem sérül meg, csak **felcsillámlik rajta az Istenség ragyogása!**

Amint a tó vize a szelíd szellő érintésétől szüntelenül apró kis hullámokban fodrozódik, és a fény így egyre többször visszacsillámlik, úgy a lélek is a Szentlélek fuvallatától egyre jobban lendületbe jön, az ég felé moccan, és az isteni szeretet Napjának a sugara egyre többször csillámlik vissza, jelezve a fény érkezését, illetve egyre többször hatol bele annak mélységeibe.

d) Ez a szeretettel történő *gyöngéd megilletés*, vagyis az Atya szeretetének a Fiú által a Szentlélekkel való *gyöngéd fuvallata*, behatolása a lélekbe: kimondhatatlanul *magasztos érintés!* **Minél gyöngédebb ugyanis a megilletés**, minél gyöngédebb *a fuvallat*, és **minél magasztosabb az érintés**, **annál nagyobb gyönyörűséget és boldogságot okoz** abban, akit megérintett, és akibe a szívsebzés által belehatolt.

Az imádságnak milyen békés fajtája az, amikor az ember, mint a tenger alig hullámzó felszíne, próbál nyugodt lenni, csendben várakozni, és a Fény megérkezésekor azt befogadni! A tenger nem unja meg hullámai rezdüléseit, csak hogy minél több fény-láng gyulladjon fel benne a fény érkezésekor. **Az imádkozó lélek is együtt ring az isteni Szeretet ritmusával, szeretné azt minél tovább megtartani, és magába fogadni!** Ezek már szóval ki nem fejezhető, kimondhatatlan, gyöngéd érintései Istennek!

Az imádkozó lélek pedig – akit Istennek ez a *gyöngéd Megilletése, gyöngéd Fuvallata és magasztos Érintése* ennyire átjárt –, maga is **az isteni Szeretettől „gyöngéden megilletett”, a „gyöngéd Fuvallat”-tal és a „magasztos Érintés”-sel átjárt emberré lesz.**

Ó, milyen *nyájas* ez a Kéz, mily *gyöngéd* ez a *Megilletés*, mily *magasztos* ez az *Érintés!*

Befejezésül a 105. számú éneket imádkozzuk:

*Méltó dicséret legyen az Atyának,
Kit vall a föld és vall az ég Urának.
Szüntelen dicsérünk, Érted ég mi szívünk:
Oszthatatlan Istenség, Háromságban egy Fölség!*

*Az Istenember áldassék mitőlünk,
Akinek hulló vére által élünk,
Mert csak Érte juttat testi, lelki jókat*

Oszthatatlan Istenség, Háromságban egy Főlség.

*Szentlélek Úrnak zengjük víg dalunkat,
Hozzá emelvén szívünket, szavunkat.
Adja bő kegyelmét, lángoló szerelmét,
Oszthatatlan Istenség, Háromságban egy Főlség!*